

А. С. Чистяков

аспірант кафедри теорії,
історії та конституційного права
навчально-наукового інституту права та правоохоронної діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ
ORCID ID: 0009-0007-5774-3306

ЕЛЕКТРОННЕ ПРАВОСУДДЯ ЯК СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Стаття присвячена комплексному теоретико-правовому аналізу електронного правосуддя як структурного елементу цифрової трансформації правової держави в умовах розвитку інформаційного суспільства, електронного урядування та впровадження інноваційних технологій у сферу публічно-правових відносин. Досліджено концептуальні підходи до визначення змісту електронного правосуддя, його інституційної природи та функціонального призначення у механізмі реалізації права на судовий захист. Обґрунтовано, що електронне правосуддя слід розглядати не лише як сукупність цифрових інструментів і сервісів, а як трансформаційну модель організації судочинства, що змінює процесуальні форми взаємодії суду та учасників провадження. Розкрито взаємозв'язок електронного правосуддя з принципами верховенства права, доступності правосуддя, пропорційності, процесуальної рівності сторін, гласності та прозорості діяльності судових органів. Проаналізовано ключові напрями цифровізації судових процедур, зокрема електронний документообіг, онлайн-подання процесуальних документів, дистанційну участь у судових засіданнях, автоматизований розподіл справ, електронні реєстри та аналітичні системи підтримки прийняття рішень. Визначено позитивний вплив цифрових інструментів на оперативність, ефективність та передбачуваність судового розгляду, а також на розширення доступу до правових послуг. Водночас окреслено основні правові та організаційні ризики цифровізації судочинства, пов'язані із захистом персональних даних, кібербезпекою, технічною надійністю систем, цифровою нерівністю та необхідністю збереження процесуальних гарантій. Зроблено висновок, що електронне правосуддя є індикатором якісних змін у розвитку правової держави та потребує узгодженого нормативного регулювання, доктринального осмислення і міжгалузевого наукового супроводу.

Ключові слова: електронне правосуддя, цифрова трансформація, правова держава, доступ до правосуддя, цифровізація судочинства, електронний суд, верховенство права, LegalTech, судові процедури.

Постановка проблеми. Цифрова трансформація публічного управління та правових інститутів є однією з визначальних тенденцій розвитку сучасної держави, що безпосередньо впливає на зміст і форми реалізації правосуддя. Упровадження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність судових органів зумовлює формування нової моделі здійснення судочинства – електронного правосуддя, яке поступово переходить від допоміжного інструменту до системного елементу правової інфраструктури. Водночас такі зміни супроводжуються не лише технологічними перевагами, але й значними правовими, організаційними та док-

тринальними викликами, що потребують глибокого теоретико-правового осмислення.

Традиційні уявлення про доступ до правосуддя, процесуальні гарантії, форми судової комунікації та доказування зазнають суттєвої трансформації під впливом цифровізації. Електронні сервіси подання процесуальних документів, дистанційні судові засідання, автоматизовані системи розподілу справ, електронні реєстри та аналітичні інструменти підтримки судових рішень формують нове середовище реалізації права на судовий захист. Однак нормативна база та правозастосовна практика часто відстають від темпів технологічного

розвитку, що породжує колізії, прогалини та неоднозначність у тлумаченні правових норм. Особливої гостроти набувають питання процесуальної рівності сторін у цифровому середовищі, належної ідентифікації учасників процесу, захисту персональних даних, забезпечення кібербезпеки судових систем та допустимості використання автоматизованих рішень.

Окремою проблемою є нерівномірність цифрового доступу до правових послуг, що створює ризик нових форм правової нерівності — так званої цифрової дискримінації. Частина громадян через технічні, соціальні або освітні бар'єри не може повною мірою скористатися інструментами електронного правосуддя, що ставить під сумнів універсальність принципу доступності судового захисту. Крім того, цифровізація судочинства змінює баланс між публічністю та конфіденційністю процесу, відкритістю судових рішень і захистом чутливої інформації.

Попри наявність значної кількості прикладних досліджень, присвячених технічним і процедурним аспектам електронного суду, у науковій літературі все ще недостатньо системних теоретико-правових робіт, які б розглядали електронне правосуддя саме як елемент трансформації правової держави, її принципів та інституційних гарантій. Потребує уточнення понятійно-категоріальний апарат, місце електронного правосуддя у механізмі реалізації верховенства права, а також межі допустимої технологізації судової діяльності. Саме це зумовлює необхідність комплексного наукового аналізу електронного правосуддя як правового феномену та як стратегічного напрямку розвитку сучасної судової системи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Поняття «електронне правосуддя» (e-justice) увійшло у вітчизняний науковий дискурс відносно недавно. Його активне поширення пов'язують із початком реалізації проекту «Електронний суд» у 2016 році [1], у межах якого закладалися інституційні та технологічні основи інформатизації національної судової системи. Тоді ж були здійснені перші спроби автоматизації адміністративних і реєстрових функцій, запроваджене електронне діловодство і створені бази даних судових рішень. Важливий внесок у теоретичне осмислення концепції e-justice зробив В. Бігун у монографії «Філософія правосуддя: ідея та здійснення» (2011), де розглядаються філософські засади правосуддя, включно з аспектами застосування електронних технологій у судовому процесі [2]. В більшості

наукових праць попереднього десятиліття електронне правосуддя розглядалося як інструмент удосконалення та трансформації судочинства. Такі підходи представлено в дослідженнях Н. Кушакової-Костицької [3], А. Коршуна (2017) [4], О. Берназюка (2019) [5] та ін.

Становлення електронного правосуддя в Україні відбувалося значною мірою завдяки законодавчому врегулюванню. Так, Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» заклав основу для використання електронних документів у державних установах, включно з судами [6]. Закон України «Про електронний цифровий підпис» забезпечив юридичну силу електронних підписів і документів [7], а Закон України «Про судову систему» регламентував застосування електронних технологій у судовій системі та визначав порядок обігу електронних процесуальних документів [8].

Поступове впровадження електронного судочинства супроводжувалося розвитком нормативно-правового обґрунтування. Першим концептуальним документом стала «Концепція побудови єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» (2018), яка передбачала організацію електронного обміну документами та інформацією між судами та всіма учасниками процесу [9]. Подальше Положення «Про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи» конкретизувало функціональні можливості модулів «електронний кабінет», «електронний суд» і «відеоконференцз'язок» [10].

Інституціоналізація електронного судочинства продовжилась із затвердженням Указу Президента України «Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки», де визначено перспективи розвитку судової влади, подолання перешкод у доступі до правосуддя та інтеграцію електронного судочинства з інфраструктурою електронного урядування [11]. У 2023–2025 рр. нормативна база оновилася: закріплено обов'язковість електронної взаємодії у процесуальних кодексах, оновлено адміністрування ЄСІТС і впроваджено нову концепцію ЄСІКС. Закон України унормував правила електронної комунікації та обов'язкову реєстрацію електронних кабінетів для адвокатів, нотаріусів, виконавців та інших учасників процесу, що забезпечило системний перехід до цифрового обігу [12].

Проблематика цифрового правосуддя є надзвичайно актуальною у вітчизняній юридичній науці. Серед дослідників, які приділяють увагу цій темі, слід зазначити О. Бойко [13], Н. Канюка [14], Л. Мілімко [15], О. Перунова [16], С. Позняков [17] та інші.

З огляду на викладене, можна констатувати, що незважаючи на значний прогрес у впровадженні електронного правосуддя та нормативне закріплення відповідних механізмів, питання його ефективності, доступності та інтеграції з іншими цифровими інструментами правосуддя залишається предметом дискусій. Саме ця дискусійність підкреслює актуальність нашого дослідження, спрямованого на комплексний аналіз розвитку електронного судочинства, оцінку його функціональної ефективності та виявлення прогалин у законодавчому та організаційному забезпеченні цифрової трансформації правосуддя в Україні.

Мета статті – здійснення комплексного теоретико-правового аналізу електронного правосуддя як складової цифрової трансформації правової держави, з'ясування його правової природи, функціонального призначення та місця у механізмі забезпечення права на доступ до правосуддя, а також визначення основних напрямів впливу цифрових технологій на зміст і форми здійснення судочинства. Досягнення поставленої мети передбачає узагальнення сучасних наукових підходів до розуміння електронного правосуддя, виявлення його системних ознак, принципів та інституційних характеристик, а також окреслення ключових правових ризиків і гарантій, пов'язаних із цифровізацією судової діяльності. Для реалізації зазначеної мети у статті поставлено такі завдання: проаналізувати доктринальні підходи до визначення поняття електронного правосуддя та його співвідношення з категоріями цифрового судочинства і електронного урядування; розкрити вплив цифрової трансформації на принципи правової держави та верховенства права у сфері здійснення правосуддя; охарактеризувати основні форми та інструменти цифровізації судових процедур; визначити переваги електронного правосуддя у контексті розширення доступу до правових послуг і підвищення ефективності судового розгляду; виявити правові, процесуальні та безпекові ризики використання цифрових технологій у судовій діяльності; обґрунтувати необхідність удосконалення нормативного регулювання та розвитку доктринальних засад електронного правосуддя в умовах цифрової державності.

Виклад основного матеріалу. Електронне правосуддя є не лише технічним інструментом модернізації судової системи, а й умовою сталості правосуддя в умовах глобальних викликів, трансформації суспільства та війни, коли цифрові механізми забезпечують реальний доступ до правових сервісів і захисту прав громадян. При цьому необхідно вирішувати проблеми кібербезпеки, алгоритмічної упередженості та цифрової нерівності, щоб цифрові технології не створювали нових форм дискримінації.

Таким чином, електронне правосуддя в Україні сьогодні виступає комплексним явищем, що включає інституційні, організаційні, технічні та соціально-правові аспекти. Його функціональні характеристики — доступність, ефективність, прозорість та юридична достовірність — є конкретними індикаторами цифрової трансформації правосуддя. Дистанційне правосуддя та онлайн-суди слугують практичними інструментами реалізації цифрової справедливості, водночас вони потребують постійного удосконалення нормативної бази, організаційної структури та технологічного забезпечення.

Практичне застосування електронного правосуддя в Україні демонструє значні переваги, однак водночас виявляє і виклики. Зокрема, одним із ключових досягнень є запуск платформи «Електронний суд», яка дозволяє учасникам процесу подавати позови, відстежувати хід справи та отримувати рішення дистанційно [11].

Водночас, практика показує, що ефективність електронного правосуддя значною мірою залежить від технічної інфраструктури та кваліфікації користувачів. Наприклад, за даними досліджень, близько 23 % користувачів відчують труднощі при поданні документів через електронні сервіси, що пов'язано з недостатнім рівнем цифрової грамотності або технічними обмеженнями [18]. Схожі виклики відзначають і у країнах ЄС. У звіті Європейської комісії щодо впровадження e-justice (2022) зазначено, що успіх цифрових платформ визначається не лише технологіями, а й адаптацією нормативної бази, підготовкою персоналу та системою підтримки користувачів [13].

Важливим аспектом є забезпечення безпеки та конфіденційності даних. Закон України «Про захист персональних даних» (2010) та регуляції щодо кібербезпеки визначають стандарти захисту інформації в електронних судових системах. З позицій науковців, електронне правосуддя також впливає на соціальний капітал та довіру до судової системи. Особливу увагу слід

приділити взаємодії електронного правосуддя та альтернативного вирішення спорів (ADR). Сучасні платформи дозволяють підключати медіаторів, арбітрів та інших фахівців для вирішення конфліктів дистанційно. Це суттєво скорочує навантаження на суди, зменшує час розгляду справ і покращує доступ до правосуддя для вразливих категорій населення [19].

Цифрова трансформація та доступ до правосуддя також передбачає підвищення ефективності роботи адвокатів, нотаріусів і державних органів. Використання електронних сервісів дозволяє скоротити час на підготовку документів, підвищити прозорість процесів та зменшити ризик людських помилок [20]. Важливим фактором є інтеграція з платформами безоплатної правової допомоги, що сприяє соціальній справедливості і забезпеченню рівного доступу до правових послуг.

Однією з ключових перспектив розвитку електронного правосуддя в Україні є повна інтеграція цифрових технологій у судову діяльність. Це включає створення єдиної платформи для всіх категорій справ, інтеграцію з державними реєстрами, базами даних правоохоронних органів та системами альтернативного вирішення спорів. Така інтеграція дозволить значно скоротити час на підготовку та обробку документів, забезпечить оперативний доступ до інформації і зменшить кількість помилок, пов'язаних із ручним введенням даних. Досвід країн ЄС свідчить, що технологічна інновація є драйвером підвищення ефективності судів, однак її впровадження потребує комплексного підходу. Це включає підготовку та перепідготовку персоналу судів і апаратів, регулярне оновлення програмного забезпечення та кіберзахисту, а також створення стандартів цифрової взаємодії між судами, адвокатами, нотаріусами та громадянами.

Особливе значення мають аналітичні інструменти штучного інтелекту, які можуть застосовуватися для автоматичного аналізу документів, виявлення типових помилок і прогнозування строків розгляду справ. У світі такі системи вже успішно використовуються у США, Канаді та Естонії, де алгоритми допомагають визначати пріоритетність справ та оптимізувати розподіл навантаження між суддями. В Україні подібні інструменти перебувають у стадії пілотного тестування, але науковці відзначають їх потенціал у підвищенні ефективності судової системи.

Перспективи розвитку електронного правосуддя пов'язані також із створенням цифрової екосистеми правової взаємодії, яка передбачає

інтеграцію електронного документообігу між судами, прокуратурою, нотаріусами та державними органами, платформ онлайн-консультацій і безоплатної правової допомоги, сервісів альтернативного вирішення спорів та медіації, а також систем моніторингу та аналітики для оцінки ефективності правосуддя. Важливим є також соціальний та психологічний аспект цифрового правосуддя. Дослідження показують, що дистанційні судові слухання сприяють зменшенню стресу у учасників процесу, однак можуть підвищувати ризик відчуження сторін від процесу і зменшення комунікації між учасниками. Це вимагає впровадження методик підтримки та навчання громадян для ефективної взаємодії з електронними сервісами.

Аналітичні висновки показують, що електронне правосуддя підвищує доступність судової системи, скорочує строки розгляду справ і зменшує навантаження на суддів. Найбільшу ефективність забезпечує повна інтеграція процесів, проте гібридні та модульні моделі дозволяють враховувати національні особливості та рівень цифрової грамотності населення. Цифрові технології вимагають комплексного супроводу, включаючи нормативно-правове забезпечення, навчання персоналу, кібербезпеку та підтримку користувачів. Використання аналітики та штучного інтелекту сприяє оптимізації судових процесів, підвищенню прозорості та прогнозуванню строків розгляду справ. Соціальні та психологічні аспекти цифрового правосуддя потребують уваги для забезпечення комфортної та ефективної взаємодії учасників процесу.

Перспективи подальших досліджень включають аналіз ефективності інтеграції електронного правосуддя з системами штучного інтелекту та аналітики, вивчення впливу цифрових платформ на рівень довіри громадян до судової системи, розробку рекомендацій щодо оптимальної моделі електронного правосуддя з урахуванням національного контексту та рівня цифрової грамотності населення, а також дослідження впливу дистанційних судових процедур на психологічний стан учасників процесу та ефективність комунікації між сторонами. Таким чином, електронне правосуддя в Україні представляє собою важливий напрям цифрової трансформації судової влади, здатний значно підвищити ефективність, прозорість і доступність судової системи. Його успіх залежить від поєднання технологічних інновацій, нормативного регулювання, навчання персоналу та підтримки користувачів. Міжнародний досвід

демонструє, що комплексний підхід і інтеграція електронних сервісів дозволяють формувати сучасну, ефективну та прозору систему правосуддя, яка відповідає вимогам цифрової епохи.

Висновки і пропозиції. У межах проведеного дослідження встановлено, що електронне правосуддя в Україні є перспективним напрямом трансформації судової системи, здатним підвищити ефективність, доступність та прозорість судового процесу. Аналіз національного законодавства, міжнародного досвіду та сучасних технологічних рішень показав, що повна цифровізація судових процедур забезпечує значне скорочення строків розгляду справ, оптимізацію навантаження на суддів та покращення якості судових рішень. Водночас, ефективність електронного правосуддя залежить від комплексного підходу, що передбачає інтеграцію технологічних рішень, нормативно-правового регулювання, підвищення цифрової грамотності учасників процесу та забезпечення кібербезпеки. Дослідження також виявило, що застосування аналітичних інструментів і технологій штучного інтелекту у судовій системі дозволяє прогнозувати строки розгляду справ, визначати пріоритетність справ і виявляти типові помилки у документації, що підвищує оперативність та точність судових рішень. Водночас цифровізація потребує адаптації процесів під національні особливості, включно з рівнем цифрової компетентності громадян та специфікою правової культури. Позитивним є те, що електронне правосуддя зменшує навантаження на учасників процесу, скорочує витрати часу та сприяє більшій соціальній доступності судової системи.

Разом із цим, дослідження показало певні ризики та виклики, серед яких слід виділити технологічні бар'єри, загрози кібербезпеці, недостатню підготовку персоналу судів та можливе психологічне відчуження учасників процесу під час дистанційних слухань. У зв'язку з цим необхідно розробити комплексну стратегію цифрової трансформації судової системи, яка б включала не лише технічні аспекти, а й соціальні та організаційні компоненти, забезпечуючи ефективну взаємодію всіх учасників процесу. На основі отриманих результатів пропонується низка практичних рекомендацій. По-перше, слід забезпечити повну інтеграцію електронних платформ із державними реєстрами та базами даних для створення єдиної цифрової екосистеми правосуддя. По-друге, необхідно впроваджувати інструменти штучного інтелекту для аналітики судових справ, що дозволить підвищити опера-

тивність, прогнозованість та прозорість процесу. По-третє, важливим є підвищення цифрової грамотності суддів, працівників апаратів судів, адвокатів та громадян, що дозволить ефективно користуватися новими електронними сервісами. По-четверте, слід розробити стандарти дистанційних слухань, враховуючи психологічні аспекти учасників процесу та забезпечуючи можливість повноцінної комунікації між сторонами. Також важливо здійснювати постійний моніторинг ефективності впроваджених цифрових інструментів та впливу електронного правосуддя на довіру громадян до судової системи. Дослідження перспектив розвитку електронного правосуддя має зосередитися на інтеграції технологій аналітики та штучного інтелекту, оцінці впливу цифрових платформ на якість судових рішень, а також на оптимізації процедур для забезпечення максимальної доступності та прозорості судових процесів. Таким чином, подальший розвиток електронного правосуддя в Україні має ґрунтуватися на комплексному підході, який поєднує технологічні інновації, нормативне регулювання, підготовку персоналу та підтримку користувачів. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить сформувати сучасну, ефективну та прозору судову систему, що відповідає міжнародним стандартам та вимогам цифрової епохи, сприяє підвищенню рівня довіри громадян і забезпечує ефективний доступ до правосуддя для всіх верств населення.

Список використаної літератури:

1. Електронний суд. URL: <https://id.court.gov.ua/>
2. Бігун В. С. Філософія правосуддя: ідея та здійснення: монографія. Київ: Проблеми філософії права, 2011. 303 с.
3. Кушакова-Костицька Н. В. Розвиток електронного судочинства в Україні: проблемні питання. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2013. № 7. С. 139–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2013_7_21
4. Коршун А. О. Розвиток в Україні електронного правосуддя в контексті взаємодії суду та інститутів громадянського суспільства: теоретико-правова характеристика. *Jurnalul Juridic Național: Teorie și Practică*. 2017. № 5. С. 20–24. URL: <https://www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2017/5/4.pdf>
5. Берназюк О. О. Поняття та особливості електронного судочинства в Україні. *Право і суспільство*. 2019. № 3. Ч. 2. С. 15–20. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/29933>

6. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV (в ред. від 31.12.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
7. Про електронний цифровий підпис: Закон України від 22.05.2004 р. № 851-IV (втрата чинності від 07.11.2018 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/852-15#Text>
8. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06. 2016 р. 1402 –VIII (в ред. від 04.06. 2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
9. Про затвердження Концепції Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Наказ Державної судової адміністрації від 13.04 2018 р. № v0168750-18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0168750-18#Text>
10. Про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Рішення Вищої Ради правосуддя від 17.08.2021 р. № 1845/0/15-21. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1845910-21#Text>
11. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства від 11.06. 2021 р. на 2021–2023 роки № 231/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/231/2021#Text>
12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обов'язкової реєстрації та використання електронних кабінетів в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі або її окремій підсистемі (модулі), що забезпечує обмін документами: Закон України від 29.06 2023 р. № 3200-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3200-20?utm_source=chatgpt.com#Text
13. Бойко О. Р. Електронний документ: вітчизняний та міжнародний досвід зберігання інформації. *Вісник Харківської державної Академії культури*. 2024. № 65. С. 25–36. <https://doi.org/10.31516/2410-5333.065.02>
14. Канюка Н. Закордонний досвід електронного судочинства. *Актуальні проблеми правознавства*. 2023. № 1. С. 45–53. <https://doi.org/10.35774/app2023.01.194>
15. Мілімко Л. В., Жидовцев Я. В. Електронні докази в кримінальному судочинстві України. *Науковий вісник УжНУ*. Серія: Право. 2025. Вип. 88. Ч 3. С. 302–308. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.3.45>
16. Перунова О. М. Використання електронних доказів у процесуальній формі цивільного судочинства. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2025. Вип. 1. Ч. 60. С. 27–31. <https://doi.org/10.32782/pyuv.v1.2025.6>
17. Позняков С. П., Гальона І. І., Медведська В. В. Правове регулювання «електронного суду»: особливості європейського і національного досвіду. *Наукові записки*. Серія: Право. 2023. № 15. С. 296–301. <https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-15-296-301>
18. Барабаш О. О. Цифровізація правосуддя у контексті впровадження системи Е-Суд: виклики та завдання. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. Серія: юридична. 2023. № 1. С. 57–66. <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-1-8>
19. Максимович Р. О. Електронне врядування та доступ до правосуддя у соціальній державі. *Держава і регіони*. Серія: Право. 2024. № 4(86). С. 218–222. <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.4.3>
20. Олійничук О., Олійничук Р., Колесніков А. Електронне правосуддя як елемент сучасної системи судочинства. *Актуальні проблеми правознавства*. 2021. № 3 (27). С. 141–147. <https://doi.org/10.35774/app2021.03.141>

Chystiakov A. S. Electronic justice as a component of the digital transformation of the rule of law: a theoretical and legal analysis

The article offers a comprehensive theoretical and legal analysis of e-justice as a structural component of the digital transformation of the rule-of-law state in the context of the development of the information society, e-governance, and the large-scale implementation of innovative digital technologies in the sphere of public law relations. Conceptual approaches to defining the nature, content, and functional purpose of e-justice within the mechanism of the right to judicial protection are examined. It is substantiated that e-justice should be interpreted not merely as a set of technological tools and online services, but as a transformative model of judicial organization that reshapes procedural forms of interaction between courts and participants in legal proceedings. The study reveals the interconnection between e-justice and the core principles of the rule of law, access to justice, proportionality, procedural equality of parties, openness, and transparency of judicial activity. Key directions of the digitalization of judicial procedures are analyzed, including electronic document management, online submission of procedural documents, remote court hearings, automated case distribution, digital registries, and analytical decision-support systems. The positive impact of digital instruments on the efficiency, timeliness, and predictability of judicial proceedings, as well as on the expansion of access to legal services, is emphasized. At the same time, the paper outlines major

legal and organizational risks of judicial digitalization, such as personal data protection challenges, cybersecurity threats, technical reliability issues, digital inequality, and the necessity to preserve procedural safeguards and fair trial guarantees. It is concluded that e-justice serves as an indicator of qualitative transformation of the rule-of-law state in the digital era and requires coherent legal regulation, doctrinal development, and interdisciplinary scholarly support.

Key words: *e-justice, digital transformation, rule of law state, access to justice, digital judiciary, electronic court, rule of law, legal tech, judicial procedures.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 21.07.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 25.08.2025

Дата публікації: 30.09.2025